

zésből állt. A hamvasztásos sírok, mivel a humusz alján helyezkedtek el, jórészt erősen bolygatottak voltak. A zsugorított csontvázas sírok mindegyike tartalmazott valamilyen mellékletet, kis bögrét, bronz halántékkarikákat, fejdísz bronz csövecskéit, csigagyöngyöket, díszeket.

A második legtöbb településobjektum (34) a La Tène C-D időszakból származik. Utóbbiakhoz különböző rendeltetésű gödrökön kívül 17–18 földbe mélyített építmény tartozik, amelyekben sok esetben a tetőszerkezetet tartó cölöpök nyomait és – akár kétszer is megújított – tapasztott padlót találtunk. Érdeemes külön megemlíteni az in situ, vagyis eredeti helyzetben talált tárgyakat, így 16 hálonehezéket egy kupacban (70. obj.) vagy egy lapos, téglalap alakú, esetleg „munkalapként” funkcionáló kődarabot (2. obj.), továbbá a leletek közül orsógombokat, egy ép fibulát, karkötőt, csont hajtű töredékét és egy kardkötő lánc darabját.

A római kort három földbe mélyített, cölöpszerkezetű ház, egy kút, tagolt körárok és néhány gödör képviseli (13–16. objektum). A vízfolyáshoz közeli egyik gödör alján kiálló fakarókat figyeltünk meg ebből a korszakból.

A legnagyobb teleprészlet az Árpád-korhoz köthető (120–125. objektum) számos gödörrel, szabadon álló kemencével, illetve tüzelőhellyel. Több kemencecsoportot figyeltünk meg, amelyekhez egy nagyobb munkagödör tartozott. Néhány esetben a tetőtartó cölöpök nyomain is jól látszódtak. A külső kemencék jelentős részének alját cserépréteggel rakták ki. Feltehetően Árpád-kori a lelőhely keleti végében található kút.

Megfigyeléseink szerint a LT C-D, a római és az Árpád-kori telep objektumai a megnyitott terület teljes hosszában megtalálhatók, a dombtetőn sűrűsödnek és szélein szórványosabbak. Előkerült egy ismeretlen korú, melléklet nélküli csontvázas gyermeksír is, a kelta kornál későbbi lehet, mert az egyik kelta ház sarkára ásták. Valószínűleg az általunk feltárt lelőhely összetartozott az Ordacsehi, Buga-szeg S 29. sz. lelőhellyel.

GALLINA ZSOLT – SOMOGYI KRISZTINA

261. Ópusztaszer, Szermonostor (Csongrád megye) Á

A 2000. június 21-től szeptember 24-ig tartó feltárás során a 93/2, 95/2, 95/4, 95/5 és 95/6. szelvények területén, 3000 m²-es felületen dolgoztunk, ahol feltártuk a tatárjárás utáni, úgynevezett „fakolostor” É-i szárnyának 4 újabb helyiségét. Az épületnek ezt a szárnyát négyszer újították meg, illetve bővítették a megfigyelt építési periódusok szerint. A feltárás különösen fontos eredménye, hogy az alapozási árkokba állított gerendaváz, agyagfalú épület felmenő falainak maradványait sikerült több helyen kibontanunk. Gazdagnak mondható leletanyag került napvilágra, amiből az egyes építési periódusokat korhatározó érmeiken kívül jelentős a kerámia-anyag is, mivel a Szeren eddig viszonylag kevésbé ismert korszak anyagi kultúráját képviseli. Az idejű munkával a „fakolostor” több, mint fele vált ismertté. Eddigi

ismereteink szerint az épületegyüttes használata a 13. század második felétől a 14. század végéig tarthatott.

A fenti munkával párhuzamosan elvégeztük a tatárjárás előtti kolostor-épületegyüttes D-i kaputornyának az alaprajzi rekonstrukcióját a 91/3, 92/4, 92/5, 95/1 és 95/3. szelvények területén. Ezzel a kolostorudvar D-i kerítés falának egy szakasza, valamint a közvetlenül egymás mellé épített szögletes és kerek torony alkotta D-i kapubejáró alaprajzi bemutatása valósult meg, összesen kb. 65 m³ kőfal megépítésével.

VÁLYI KATALIN

262. Öskü, Kikeri-tői gát (MRT 2. k. 37/7. lh.)

(Veszprém megye) Ú

2000. augusztus 7–11. között kisebb kutatást végeztünk a gátnál, melynek fő célja a gát alapozási mélységének meghatározása volt.

Az É-i oldalon ásott négy kutatóárok közül kettőben 1,10 m-nél már feljött a talajvíz, a harmadikban – miután a laza homok- és kavicsrétegek miatt erősen omlott – 2,80 m-nél abbahagytuk a mélyítést, a negyedikben 3 m körül sikerült megtalálnunk a törtkő zúzalékon nyugvó alapozást. Itt is feljött a talajvíz. Leletanyagot – kivéve egy valószínűleg újkori vas fokosbaltát – nem találtunk. Az egykori gáthoz kapcsolódó járószint 90–110 cm mélyen helyezkedik el. Elbontottuk az áteresztő É-i végénél lévő, két gúla alakú, hengeres, felfelé keskenyedő modern toldást. A mögötte lévő falszövet is modern, kisebb kövekből rakott. Így a gátat eredetileg – legalábbis a tetejénél – valószínűleg csak egyetlen sor kváderből falzták.

Több helyen vakolatmintát vettem. A szelvényeket dokumentálás után visszatemettem.

Konzulens: Juan Cabello régész.

RAINER PÁL

263. Ócsény, Pusztagyörke (Tolna megye) Kö

Földvárakkal kapcsolatos légi felderítés közben bukkant fel Ócsény, Pusztagyörke dűlőben a középkori település temploma. A 2000. augusztus elején készült légi fotón, a zöld kukoricában határozottan mutatkozott a templom alaprajza. A szabályosan keletelt templom egyhajós, szentélye valószínűleg félkörös záródású. A sekrestye É felől kapcsolódik a hajó falához. A templom teljes hossza kb. 18 m, szélessége kb. 6 m. A sekrestye mintegy 3×4 m-es.

A templom területén, a felszínen téglá- és kőtöredékek, kevés embercsont, és viszonylag sok 13–15. századi edénytöredék gyűjthető. Feltűnően gyakori a grafitos osztrák fazékperem.

Ugyanitt földradarral is végeztünk mérést. A műszer határozott fekete foltokkal jelezte a templom környékén lévő sírokat és a templomfalakat.

MIKLÓS ZSUZSA